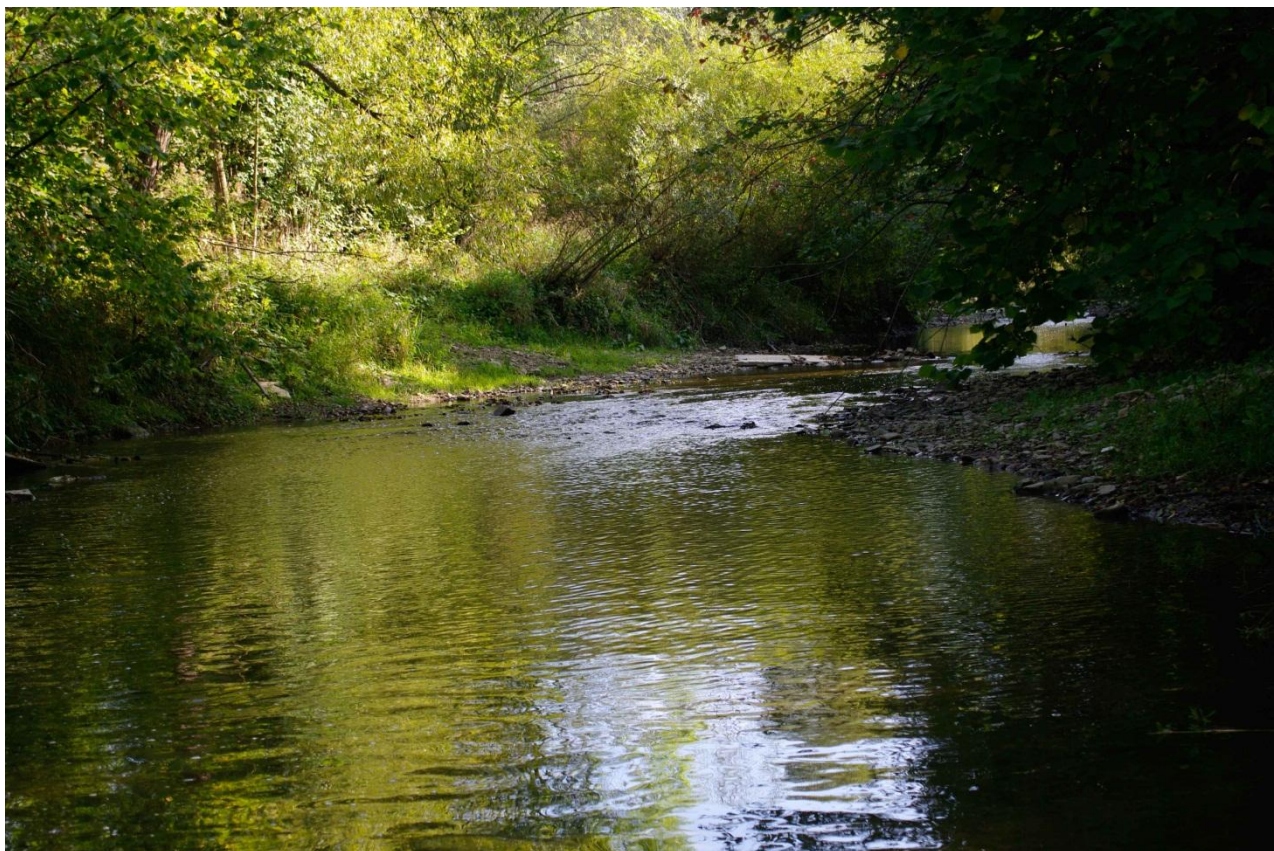

Brzana karpacka *Barbus cyclolepis waleckii* (9000)

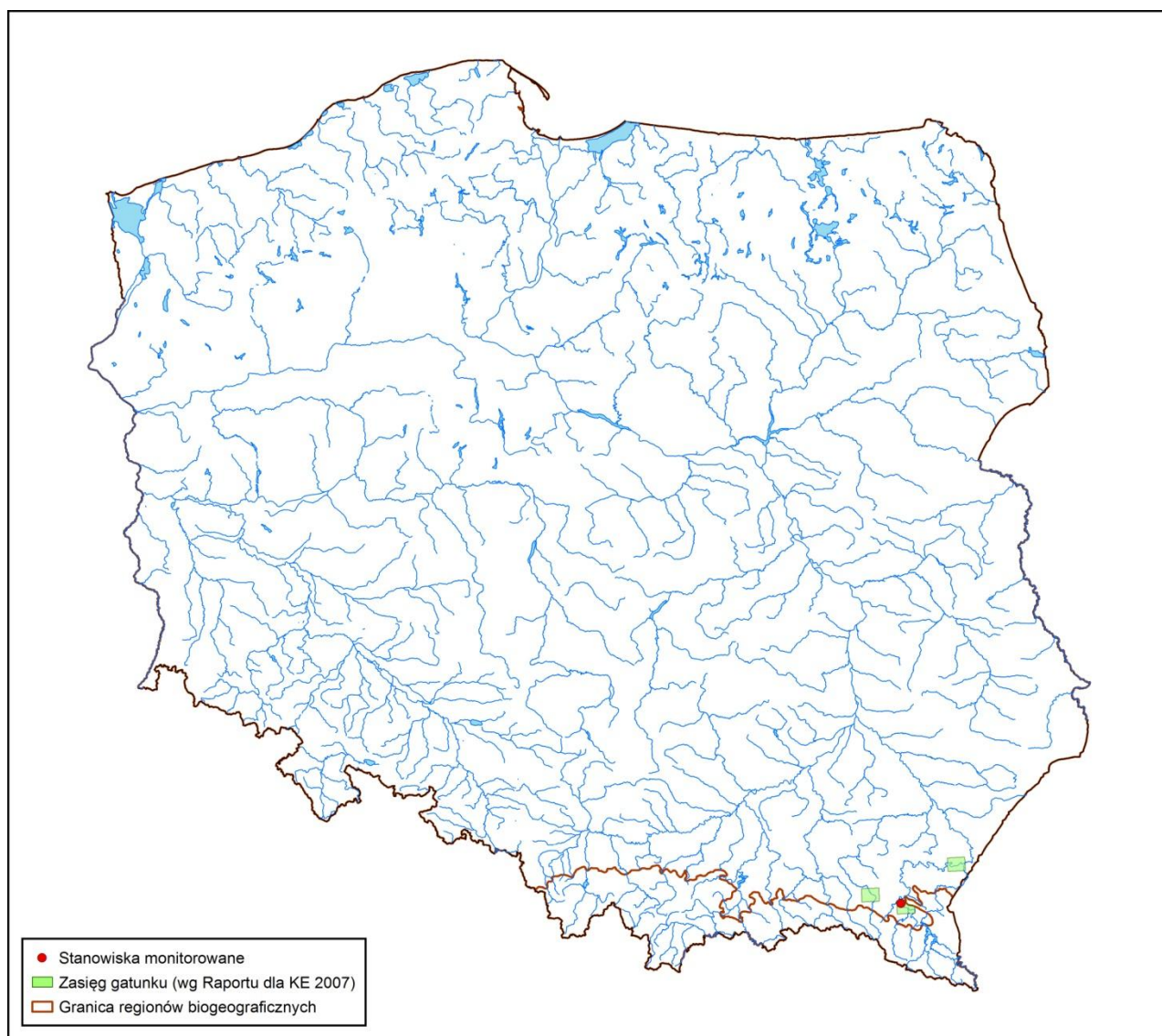
Koordynator: Antoni Amirowicz

Ekspert lokalny: Jelonek Marek

Gatunek był objęty monitoringiem w latach 2009-2010.

Brzana karpacka została opisana jako nowy podgatunek brzany *Barbus cyclolepis* Heckel, 1837 zasiedlającej niektóre rzeki zlewiska Morza Czarnego. Podstawą opisu nowego taksonu były okazy zebrane w Oslawie w Zagórzu (dorzecze Sanu). Istniejące dane na temat występowania tego gatunku wskazują na to, że w regionie kontynentalnym prawdopodobne jest znalezienie brzany karpackiej na stanowiskach, gdzie występują dwa inne gatunki z rodzaju *Barbus* – brzana i brzanka.

Liczba i lokalizacja stanowisk i obszarów monitoringowych

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk monitoringu gatunku na tle jego zasięgu geograficznego

W trakcie badań monitoringowych 2009 nie stwierdzono występowania brzozy karpackiej na żadnym ze stanowisk odłowu. W trakcie badań prowadzonych w 2010 roku gatunek został odłowiony na 1 stanowisku w regionie biogeograficznym kontynentalnym. Należy zatem przyjąć, że takson ten występuje w Polsce wyjątkowo rzadko. Zebrane dane nie pozwalają na ocenę stanu gatunku na obszarze jego występowania w Polsce.

Tab. 1. Zestawienie badanych stanowisk z podaniem jednostek hydrograficznych i obszarów Natura 2000

Nazwa stanowiska	Lokalizacja stanowiska
Region CON	
San/Sanok	dorzecze Sanu – PLH180021 Dorzecze Górnego Sanu

Wyniki badań i ocena stanu ochrony

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 2. Zestawienie ocen wskaźników na badanych stanowiskach brzozy karpackiej

Parametr	Wskaźnik	Ocena			
		FV	U1	U2	XX
Region CON					
Populacja	Względna liczebność	-	-	1	-
	Struktura wiekowa	-	-	1	-
Siedlisko – hydromorfo- logia	Ogólna ocena hydromorfologiczna	-	1	-	-
	Geometria koryta	-	1	-	-
	Rodzaj substratu dennego	1	-	-	-
	Charakterystyka przepływu	-	1	-	-
	Ciągłość cieku	1	-	-	-
	Charakter i modyfikacja brzegów	-	1	-	-
	Mobilność koryta	-	1	-	-
Siedlisko – europejski indeks rybny	EFI+	1	-	-	-

Wskaźniki stanu populacji:

Względna liczebność. Względna liczebność brzozy karpackiej na badanym stanowisku była bardzo mała i wynosiła 0,0006 os. m⁻², co uzasadnia ocenę złą (U2). Dla tego stanowiska brak danych porównawczych. Względny udział brzozy karpackiej w zespołach ryb był również bardzo mały i wynosił 1%.

Struktura wiekowa. Ten wskaźnik został oceniony jako zły (U2) i sugeruje podobny stan populacji, jak wskaźnik zagęszczenie.

Wskaźniki stanu siedliska – hydromorfologia:

- **geometria koryta**

Ten element wskazywał na stan niezadowalający U1.

- **rodzaj substratu dennego**

Skład substratu dennego odpowiadał stanowi bliskiemu naturalnemu, co wskazuje na stan właściwy (FV).

- **charakterystyka przepływu**

Stan tego elementu był niezadowalający (U1).

- **ciągłość cieku**

Stan możliwości migracji organizmów i transportu rumowiska został oceniony jako właściwy (FV).

- **charakter i modyfikacja brzegów**

Stan brzegów był niezadowalający (U1).

- **mobilność koryta**

Stan zachowania łączności koryta z obszarem zalewowym i jego mobilności był niezadowalający (U1).

Wskaźniki stanu siedliska – EFI+:

Na badanym stanowisku europejski indeks rybny wskazywał na stan właściwy (FV).

Tab. 3. Oceny parametrów stanu ochrony brzozy karpackiej na badanym stanowisku.

Stanowiska	Oceny			
	stan populacji	stan siedliska – hydromorfologia (EFI+)	perspektywy	ocena ogólna*
Region CON				
San/Sanok	XX	U1 (FV)	XX	XX (XX)

*osobno z uwzględnieniem oceny siedlisk wg hydromorfologii i wg EFI+ (w nawiasie)

Stan populacji: Stan populacji brzozy karpackiej jest nieznany (XX), ponieważ bardzo mała liczebność uniemożliwia dokonanie dokładniejszej oceny.

Stan siedliska: Stan siedliska (według oceny hydromorfologicznej) jest niezadowolający (U1), natomiast europejski indeks rybny wskazuje na stan właściwy (FV). Ponieważ ocena stanu populacji jest zbliżona do oceny stanu siedliska opartej na jakości hydromorfologicznej, może to oznaczać, że czynniki siedliskowe istotnie wpływające na stan populacji brzozy karpackiej są związane z morfologią koryta rzeki.

Perspektywy zachowania z uwzględnieniem negatywnych oddziaływań i zagrożeń: Perspektywy zachowania gatunku są nieznane (XX). Mała liczebność, zła struktura populacji i wątpliwy status gatunkowy. Bieżące oddziaływania antropogeniczne i wynikające z nich zagrożenia populacji brzozy karpackiej przypuszczalnie polegają na modyfikacji koryta rzeki (regulacja i przeszkody migracyjne). Istnienie populacji jest zależne od: przeciwdziałania zanieczyszczeniu rzeki i eksploatacji osadów dennych oraz ograniczenia do niezbędnego minimum wykonywania prac regulacyjnych i utrzymaniowych, zmiana technologii wykonywania tych prac (opracowanie i wdrożenie dobrych praktyk).

Ocena ogólna: Stanu gatunku jest nieznany (XX). Wpływają na to nieznany stan populacji oraz niepewne perspektywy zachowania gatunku na tym stanowisku.

Gatunki obce: Na badanych stanowiskach nie wykazano obecności obcych gatunków ryb.

Stan ochrony gatunku w obszarach Natura 2000

Brzoza karpacka nie figuruje na załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, nie jest zatem gatunkiem Natura 2000 i dlatego nie oceniano stanu tego gatunku na poziomie obszarów Natura 2000. W poniższej tabeli podano tylko informację, w jakim obszarze Natura 2000 znajdowało się stanowisko brzozy karpackiej.

Tab. 4. Występowanie brzozy karpackiej na obszarach Natura 2000

Obszar	Liczba stanowisk
PLH180021 Dorzecze Górnego Sanu	1

Stan ochrony gatunku na poziomie regionu biogeograficznego

Tab. 5. Ocena stanu ochrony gatunku w badanych regionach biogeograficznych

Region	Oceny			
	stan populacji	stan siedliska – hydromorfologia (EFI+)	perspektywy	ocena ogólna*
Region biogeograficzny kontynentalny	XX	XX (XX)	XX	XX (XX)

*osobno z uwzględnieniem oceny siedlisk wg hydromorfologii i wg EFI+ (w nawiasie)

Stan ochrony gatunku w regionie kontynentalnym

Na obecnym etapie prac nie można ocenić stanu ochrony gatunku w regionie kontynentalnym.